

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. (із змінами від 28.03.2014) – Сайт ВРУ – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

2. Фазикош В. Г. Цивільне право України: Особлива частина: Підручник / В. Г. Фазикош, С. Б. Булеца, В. В. Заборовський. – К.: Знання, 2013. – 751 с.

УДК 347.23(043.2)

Сиротинська К. С., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ЗАКОННІ ВИЛУЧЕННЯ ІЗ ПРИНЦИПУ НЕПОРУШНОСТІ ПРАВА ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО

Метою даної статті є доведення безпосереднього зв'язку принципу непорушності права приватної власності та обмежень майнових прав, необхідності такої підстави, як охорона суспільних інтересів, для встановлення обмежень права приватної власності на нерухоме майно та їх обґрунтування через засади правомірності й розумності.

Не менш важливим для правової держави та громадянського суспільства, ніж закріплення прав, є встановлення збалансованих із цими правами правоохоронних механізмів. Так, непорушність права приватної власності, закріплена в Конституції України [1, ст. 19] та Цивільному кодексі (далі – ЦК) України [2, ст. 321], не може бути абсолютною. Непорушність права приватної власності на нерухоме майно обумовлюється сукупністю різних чинників. Серед них домінуюче місце посідають обмеження. Саме вони закладені в природі державно організованого суспільства, де свобода здійснення прав однією особою досягається через обмеження прав інших суб'єктів правовідносин. Чим вищий рівень економічного та соціального розвитку держави, тим більшої актуальності набуває проблема збалансованості та правомірності здійснення суб'єктами права приватної власності на нерухоме майно. Передумовою виникнення обмежень права приватної власності на нерухоме майно є законодавчо закріплені та охоронювані державою права та свободи людини. У недемократичному державному устрої спостерігається дисбаланс між характером обмежень права власності на нерухоме майно та змістом закріплених прав на нерухоме майно.

Регулювання поведінки суб'єкта цивільних правовідносин – це не тільки надання певної свободи для здійснення певних дій, але і встановлення ряду обмежень волевиявлення особи з метою запобігання шкідливим для суспільства проявам такої свободи. Наведені передумови обмежень права

приватної власності на нерухоме майно зумовлюють ряд підстав запровадження таких обмежень [4, с. 25].

Охорона суспільних інтересів при здійсненні права власності на нерухоме майно визначається специфікою майнових правовідносин. Одним із прикладів застосування судом положень законодавства під час встановлення обмежень з метою забезпечення збалансованості між охоронюваними правами та обмеженнями є переселення громадян зі старого житла в нові мікрорайони міст. Таким чином, виникає нагальна потреба у виявленні правових шляхів вирішення поставлених завдань.

Для законодавчого врегулювання та судового розгляду подібних питань може застосовуватися практика Європейського суду з прав людини, яка встановлює певні обмеження прав власника для охорони суспільних інтересів за умови досягнення домірності між обмеженими правами і свободами власника житла, інтересами суспільства та непорушністю права приватної власності.

Діяльність держави, спрямована на утискування прав власника, повинна обґрунтовуватися через охорону суспільних інтересів та прагнення до домірності встановлених обмежень права приватної власності на нерухоме майно охоронюваним правам та свободам осіб. Природно, що непорушність права приватної власності та встановлення обмежень на нерухоме майно має обумовлюватися принципом справедливості, що передбачає не тільки обґрунтованість обмежень, а й збалансованість їх застосування, адже кожна з осіб, майнові права якої обмежені, вправі вимагати правомірності такого утискування своїх прав та свобод [3, с. 96]. Отже, запровадження обмежень права приватної власності повинно обумовлюватися узгодженням між свободою здійснення майнових прав власника нерухомого майна та правами і свободами.

Інший аспект непорушності права приватної власності на нерухоме майно визначається охороною суспільних інтересів, заборонаю використання власності на шкоду правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію та природні якості землі [1, с. 32]. Цим положенням окреслюються загальні засади непорушності права приватної власності на нерухоме майно. З метою додержання інтересів суспільства та прав і свобод, членів сім'ї власника нерухомого майна та інших осіб встановлюються обмеження у визначених законом випадках через застосування спеціальних обмежень права приватної власності на нерухоме майно в нормах закону (наприклад ст. 383 Цивільного кодексу України, ст. 6 Житлового кодексу України). До спеціальних обмежень належать обмеження, які обумовлюють звуження розсуду власника щодо вчинення певних дій із нерухомим майном

(відчуження, ремонт, реконструкція, використання їх за нецільовим призначенням тощо). Останні мають утілювати основні ідеї та принципи, закладені в загальних обмеженнях права приватної власності та враховувати специфіку даного об'єкта правовідносин. Тому спеціальні норми законодавства покликані регулювати правомірність запровадження обмежень права приватної власності на житло в тих чи інших випадках та чітко визначати цільове використання приміщень жилих будинків з метою запобігання нанесення шкоди здоров'ю та життю його мешканців.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. (із змінами від 28 березня 2014 р.) – Сайт ВРУ – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Михайленко О. О. Речово-правові обмеження права приватної власності за стародавнім римським та сучасним цивільним правом України / О. О. Михайленко. – З., 2003. – 200 с.
4. Самойленко В. М. Цивільне та сімейне право України. Ч. 1: [навч. посіб.] / В. М. Самойленко. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Х.: Юрсвіт, 2007. – 460 с.

УДК 347.922.3:656.045.2(043.2)

Сірук К. Л., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРЕТЕНЗІЙ ТА ПОЗОВІВ ПРИ РІЗНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ

На даному етапі переходу України до ринкових відносин, бурхливого розвитку підприємництва, відкриття великої кількості приватних фірм зросла роль транспорту для задоволення тих чи інших людських потреб. Під поняттям перевезення розуміється залізничне, повітряне, річкове і автомобільне перевезення.

У ст. 6 Закону України «Про транспорт» від 10 листопада 1994 р. [1] визначено загальні основи господарської діяльності підприємств транспорту. Перевезення пасажирів, вантажів, багажу та пошти, надання інших транспортних послуг, експлуатація та ремонт шляхів здійснюють залізниці, пароплавства, порти (пристані), автомобільні, авіаційні, дорожні підприємства, якщо це передбачено їх статутами.